

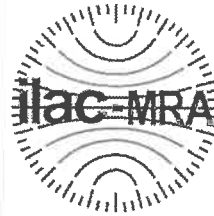
INSTITUT ZA ZAŠTITU NA RADU a.d.

NOVI SAD

ATC
01-073

ЛАБОРАТОРИЈА
ЗА ИСПИТИВАЊЕ
ISO/IEC 17025

Laboratorija za ispitivanje, Marka Miljanova 9 i 9A, 21101 Novi Sad

Kontakt osoba: Goran Knežević, dipl.inž.tehnol.

e-mail: goran.knezevic@institut.co.rs

Naziv dokumenta	IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU AMBIJENTALNOG VAZDUHA	
Poslovno ime i sedište naručioca ispitivanja ¹	Naziv firme	POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA URBANIZAM I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
	Adresa	Bulevar Mihajla Pupina 16
	Poštanski broj	21000 Novi Sad
Poslovno ime i sedište izvršioca ispitivanja	Institut za zaštitu na radu a.d. Novi Sad, Marka Miljanova 9 i 9a Laboratorija za ispitivanje, Departman za ekotoksikološka ispitivanja	
Ovlašćenje	Dozvola za merenje kvaliteta vazduha Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine broj 353-01-01285/2022-03 od 06.05.2022. godine.	
Akreditacija	Rešenje o utvrđivanju obima akreditacije broj 01-073 od 31.03.2022. godine Akreditacionog tela Srbije.	
Broj radnog naloga	04-04-06-22-0088	
Plan merenja / Zapisnik o uzimanju uzoraka vazduha	20 / 2022	
Korišćeni normativni dokumenti:	Zakon o zaštiti vazduha „Službeni glasnik RS“, broj 36/09, 10/13 i 26/21; Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha „Službeni glasnik RS“, broj 11/2010, 75/2010 i 63/2013 – u daljem tekstu: Uredba	
Broj izveštaja i datum izveštaja	ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ НА РАДУ А.Д. Број..... 02-37-VIII/1 04.08. 22 Год. НОВИ САД, Марка Милјанова 9и9А	
Napomena	<ol style="list-style-type: none">1. Rezultati ispitivanja se odnose samo na ispitivane uzorke.2. Izveštaj ne sme da se reprodukuje, osim u celosti, bez odobrenja laboratorije.3. Laboratorija je odgovorna za sve informacije date u izveštaju, osim za one dobijene od korisnika (oznaka¹).4. Rezultati se primenjuju na uzorak onakav kakav je primljen (kada je uzorak dostavio korisnik).5. Laboratorija primenjuje pravilo odlučivanja - binarno pravilo jednostavnog prihvatanja, nivo poverenja 95%.	

I		PODACI O MERNIM MESTIMA	
Lokacija merenja		OPŠTINA SUBOTICA, centralna gradska raskrsnica: ugao ulice Maksima Gorkog i Trga Lazara Nešića	
Oznaka	Naziv mernog mesta	GPS koordinate	
MM 1	Automatska stanica	N	46°05'57,92"
		E	19°40'14,27"
			
Korišćena oprema za uzimanje uzoraka		Sekvencijalni uzorkivač vazduha proizvođača SVEN LEKEL, model SEQ47/50-RV, serijski broj 21/0095 (u skladu sa referentnom metodom SRPS EN 12341:2015)	
Napomena	Tip stanice: saobraćajna, deo lokalne mreže automatskog monitoringa kvaliteta vazduha u Autonomnoj pokrajini Vojvodina, kojom upravlja Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine.		

II		PODACI O METODAMA ISPITIVANJA/UZORKOVANJA	
Oznaka	Naziv metode		
Q5-04-12	Određivanje ukupnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika (acenaften, acenaftilen, antracen, benzo(a)antracen, benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perilen, krizen, dibenzo(a,h)antracen, fenantren, fluoren, fluoranten, indeno-(1,2,3-c,d)piren, piren, naftalen) (tehnika GC/MS)		
SRPS EN 12341:2015	Standardna gravimetrijska metoda merenja za određivanje PM ₁₀ ili PM _{2.5} masene koncentracije suspendovanih čestica (gravimetrija)		
SRPS EN 14902:2008 SRPS EN 14902:2008/ AC:2013	Standardna metoda za određivanje Pb, Cd, As i Ni u frakciji PM ₁₀ suspendovanih čestica (tehnika AAS)		

III REZULTATI ISPITIVANJA

Rezultati ispitivanja za MM 1				
Period uzorkovanja	Suspendovane čestice frakcija PM ₁₀		PAH**	
	Lab. br.	[μg/m ³]	Lab. br.	[ng/m ³]
11.06.2022.	I 098/2	35,48	I 098/2	< 0,30
12.06. 2022.	I 100/1	35,69	I 100/1	< 0,30
13.06. 2022.	I 102/1	26,66	I 102/1	< 0,30
14.06. 2022.	I 105/1	26,91	I 105/1	< 0,30
15.06. 2022.	I 107/1	26,11	I 107/1	< 0,30
16.06. 2022.	I 109/1	56,29	I 109/1	< 0,30
17.06. 2022.	I 110/1	38,82	I 110/1	< 0,30
18.06. 2022.	I 111/1	30,51	I 111/1	< 0,30
19.06. 2022.	I 112/1	32,14	I 112/1	< 0,30
20.06. 2022.	I 113/1	36,93	I 113/1	0,53
21.06. 2022.	I 115/1	36,59	I 115/1	< 0,30
22.06. 2022.	I 117/1	34,41	I 117/1	< 0,30
23.06. 2022.	I 120/1	36,24	I 120/1	< 0,30
24.06. 2022.	I 124/1	32,06	I 124/1	< 0,30
25.06. 2022.	I 125/1	36,04	I 125/1	< 0,30
Referentna vrednost*	GV	50	/	/

* Referentna vrednost data prema Uredbi (GV za suspendovane čestice frakcija PM₁₀ za period usrednjavanja jedan dan, definisana je prilogom X, odeljak B Uredbe).

** Dobijene vrednosti svih analiziranih policikličnih aromatičnih ugljovodonika su preračunate na benzo(a)piren.

Skraćenice u tabeli su propisane Uredbom i predstavljaju: GV – granična vrednost.

Rezultati ispitivanja za MM 1								
Period uzorkovanja	Olovo-Pb u suspendovanim česticama frakcija PM ₁₀		Arsen-As u suspendovanim česticama frakcija PM ₁₀		Kadmijum-Cd u suspendovanim česticama frakcija PM ₁₀		Nikl-Ni u suspendovanim česticama frakcija PM ₁₀	
	Lab. br.	[µg/m ³]	Lab. br.	[ng/m ³]	Lab. br.	[ng/m ³]	Lab. br.	[ng/m ³]
11.06.2022.	I 098/2	0,006	I 098/2	< 0,50	I 098/2	< 0,10	I 098/2	7,55
12.06.2022.	I 100/1	0,019	I 100/1	< 0,50	I 100/1	< 0,10	I 100/1	< 2,00
13.06.2022.	I 102/1	0,013	I 102/1	< 0,50	I 102/1	0,11	I 102/1	5,64
14.06.2022.	I 105/1	0,035	I 105/1	< 0,50	I 105/1	0,17	I 105/1	< 2,00
15.06.2022.	I 107/1	0,020	I 107/1	< 0,50	I 107/1	< 0,10	I 107/1	7,02
16.06.2022.	I 109/1	0,021	I 109/1	< 0,50	I 109/1	0,11	I 109/1	5,75
17.06.2022.	I 110/1	0,037	I 110/1	< 0,50	I 110/1	0,11	I 110/1	< 2,00
18.06.2022.	I 111/1	0,009	I 111/1	< 0,50	I 111/1	< 0,10	I 111/1	< 2,00
19.06.2022.	I 112/1	0,015	I 112/1	< 0,50	I 112/1	< 0,10	I 112/1	< 2,00
20.06.2022.	I 113/1	0,006	I 113/1	< 0,50	I 113/1	< 0,10	I 113/1	< 2,00
21.06.2022.	I 115/1	0,016	I 115/1	< 0,50	I 115/1	< 0,10	I 115/1	< 2,00
22.06.2022.	I 117/1	0,011	I 117/1	< 0,50	I 117/1	0,15	I 117/1	< 2,00
23.06.2022.	I 120/1	0,019	I 120/1	< 0,50	I 120/1	< 0,10	I 120/1	< 2,00
24.06.2022.	I 124/1	0,026	I 124/1	< 0,50	I 124/1	< 0,10	I 124/1	< 2,00
25.06.2022.	I 125/1	0,006	I 125/1	1,09	I 125/1	< 0,10	I 125/1	< 2,00
Referentna vrednost*	GV	1	/	/	/	/	/	/

* Referentna vrednost data prema Uredbi (GV za olovo u suspendovanim česticama frakcija PM₁₀, za period usrednjavanja jedan dan, definisana je prilogom X, odeljak B Uredbe).

Skraćenice u tabeli su propisane Uredbom i predstavljaju: GV – granična vrednost.

	Datum analize
Metali	08.07.2022.
Benzo(a)piren	12.07.2022.

Limit detekcije/Merna nesigurnost*			
Suspendovane čestice frakcija PM ₁₀ [µg/m ³ /%]			
1,0/1,81			
Metali			
Pb [µg/m ³ /%]	As [ng/m ³ /%**]	Cd [ng/m ³ /%**]	Ni [ng/m ³ /%**]
0,00025/12,5	0,10/20,7	0,02/14,3	0,10/19,6
Benzo(a)piren [ng/m ³ /%]			
0,3/18,61			

* Proširena merna nesigurnost (vrednost faktora pokrivanja data za slučaj normalne raspodele i 95%-tnog nivoa poverenja, $k=2$)

** Prema Uredbi merna nesigurnost se tumači u odnosu na odgovarajuću ciljnu vrednost (CV). Prilogom XII Uredbe definisane su CV za Arsen, Kadmijum i Nikl i iznose 6 ng/m³, 5 ng/m³ i 20 ng/m³, redom, za prosečnu godišnju vrednost ukupnog sadržaja suspendovanih čestica PM₁₀.

IV ZAKLJUČAK

MM 1: AUTOMATSKA STANICA

• **Suspendovane čestice frakcija PM₁₀**

Izmerene vrednosti koncentracije suspendovanih čestica frakcija PM₁₀ u ambijentalnom vazduhu usaglašene su sa graničnom vrednošću propisanom *Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha „Službeni glasnik RS“, broj 11/2010, 75/2010 i 63/2013*, osim za jedan dan (16.06.2022.) u toku perioda uzorkovanja od 11.06.2022. do 25.06.2022. godine.

• **Olovo-Pb u suspendovanim česticama frakcija PM₁₀**

Izmerene vrednosti koncentracije olova u suspendovanim česticama frakcija PM₁₀ u ambijentalnom vazduhu usaglašene su sa graničnom vrednošću propisanom *Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha „Službeni glasnik RS“, broj 11/2010, 75/2010 i 63/2013* i to za period uzorkovanja od 11.06.2022. do 25.06.2022. godine.

• **Arsen-As, kadmijum-Cd i nikal-Ni u suspendovanim česticama frakcija PM₁₀**

Za arsen, kadmijum i nikal *Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha „Službeni glasnik RS“, broj 11/2010, 75/2010 i 63/2013* nisu definisane granične vrednosti za 24-časovno uzorkovanje. *Uredbom* su definisane CV/MDV (*prilog XII i XV*) za period usrednjavanja od jedne kalendarske godine, ali se ove vrednosti ne mogu primeniti za upoređivanje pojedinačnih rezultata sa utvrđenim vrednostima zbog nedovoljnog broja merenja. U *Prilogu IX, Deo 2, Odeljak A Uredbe* definisani su uslovi po pitanju broja merenja radi ocenjivanja kvaliteta vazduha u smislu postojanja minimum 14 % merenja od ukupnog broja dana u kalendarskoj godini, što iznosi minimum 56 dan merenja tokom kalendarske godine.

• **Benzo(a)piren u suspendovanim česticama frakcija PM₁₀**

Za benzo(a)piren *Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha „Službeni glasnik RS“, broj 11/2010, 75/2010 i 63/2013* nisu definisane granične vrednosti za 24-časovno uzorkovanje. *Uredbom* su definisane CV (*prilog XII*) za period usrednjavanja od jedne kalendarske godine, ali se ove vrednosti ne mogu primeniti za upoređivanje pojedinačnih rezultata sa utvrđenim vrednostima zbog nedovoljnog broja merenja. U *Prilogu IX, Deo 2, Odeljak A Uredbe* definisani su uslovi po pitanju broja merenja radi ocenjivanja kvaliteta vazduha u smislu postojanja minimum 14 % merenja od ukupnog broja dana u kalendarskoj godini.

Izradio

Miloš Stankov, master inženjer z.ž.s.
Analitičar

Odobrio rezultate

Danijela Bekrić, diplomirani hemičar
Šef odseka za fizičko-hemijska ispitivanja

18.07.2022.godine

Odobrio izveštaj

Joran Knežević, diplomirani inženjer tehnologije Rukovodilac
departmana za ekotoksikološka ispitivanja

Prilog 1

Meteorološki podaci – preuzeti sa:

<https://www.sumeteo.info>

Mesto: **SUBOTICA** Mesec: **JUN** Godina: **2022**

Tabela 1.

Datum	Temperatura vazduha, srednja dnevna vrednost [C°]	Atm. Pritisak , srednja dnevna vrednost [mbar]	Udari vetra [km/h]	Brzina vetra [km/h]
11.06.2022.	21,3	1004,5	0	6,1
12.06.2022.	22,9	1005,6	0	5,4
13.06.2022.	23,9	1003,6	0	3,6
14.06.2022.	20,0	1008,1	0	5,8
15.06.2022.	19,8	1008,7	0	2,9
16.06.2022.	22,1	1006,4	0	2,5
17.06.2022.	21,8	1007,3	0	5,0
18.06.2022.	21,4	1019,7	0	4,7
19.06.2022.	23,3	1005,2	0	4,7
20.06.2022.	25,5	1001,0	0	4,7
21.06.2022.	24,0	1005,0	0	6,5
22.06.2022.	22,2	1002,0	0	3,2
23.06.2022.	21,3	1002,0	0	2,5
24.06.2022.	22,7	1008,0	0	4,7
25.06.2022.	21,9	1003,0	0	3,6

Prilog 2

Testovi podobnosti filter papira u skladu sa standardom SRPS EN 12341:2015

- Test zadržavanja čestica

Kriterijum: Filter papir treba da zadržava čestice aerodinamičke veličine 0,3 μg sa efikasnošću od $\geq 99,5\%$.

Potvrda ispunjenosti kriterijuma: Filter papir proizvođača Ahlstrom Munksjö, prečnika 47 mm, Art. no.: 3.01110.047, Lot no.: 3383, ispunjava kriterijume navedenog standarda u pogledu zadržavanja čestica aerodinamičke veličine 0,3 μg sa efikasnošću od $\geq 99,5\%$.

- Test postojanosti filter papira i reproduktivnosti mase

Kriterijum postojanosti: Gubitak mase sa filter papira $\leq 40\ \mu\text{g}$.

Kriterijum reproduktivnosti: Relativna standardna devijacija za 10 nasumično odabranih filter papira $< 20\%$.

Tabela 2.

I odvaga	RSD	II odvaga	razlika	uslov postojanosti	zadovoljenje uslova postojanosti	uslov za RSD	zadovoljenje reproduktivnosti
0,129534	0,30	0,129499	-0,000035	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava	$< 20\%$	Zadovoljava
0,128705		0,128721	0,000016	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,129002		-0,128995	0,000007	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,129752		0,129767	0,000015	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,128916		0,128927	0,000011	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,129221		0,129242	0,000021	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,129652		-0,129637	0,000015	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,128723		-0,128720	0,000003	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,129347		-0,129337	0,000010	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		
0,129528		0,129540	0,000012	$\leq 40\ \mu\text{g}$	Zadovoljava		

Potvrda ispunjenosti kriterijuma za postojanost: Za nasumično odabranih 10 filter papira iz istog pakovanja (Lot no.: 3383) ispunjen je uslov za gubitak mase od $\leq 40\ \mu\text{g}$.

Potvrda ispunjenosti kriterijuma za reproduktivnost: Za nasumično odabranih 10 filter papira iz istog pakovanja (Lot no.: 3383) ispunjen je uslov relativnu standardnu devijaciju od $< 20\%$.

- Test uticaja statičkog elektriciteta tokom vaganja Kriterijum postojanosti: Gubitak mase sa filter papira $\leq 40 \mu\text{g}$.

Tabela 3.

I odvaga	II odvaga	razlika	uslov	zadovoljenje uslova
0,128774	0,128777	0,000003	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128762	0,128765	0,000003	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129128	0,129127	-0,000001	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129250	0,129255	0,000005	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129435	0,129437	0,000002	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129005	0,129002	-0,000003	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128762	0,128764	0,000002	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128534	0,128539	0,000005	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128387	0,128395	0,000008	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129424	0,129430	0,000006	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava

* Filter papiriri su najpre vagani bez uticaja statičkog elektriciteta (I odvaga), a zatim su vagani nakon izlaganja poljem sa statičkim elektricitetom (II odvaga).

Potvrda ispunjenosti kriterijuma: Za nasumično odabranih 10 filter papira iz istog pakovanja (Lot no.: 3383) ispunjen je uslov za gubitak mase od $\leq 40 \mu\text{g}$.

- Test upijanja vlage filter papiraKriterijum testa: $m_2 - m_3 \leq 40 \mu\text{g}$ i $m_3 - m_7 \leq 40 \mu\text{g}$

Tabela 4.

m2	m3	razlika m_3 i m_2	uslov	zadovoljenje uslova	m7	razlika m_3 i m_7	uslov	zadovoljenje uslova
0,129201	0,129225	0,000024	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129230	0,000005	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128895	0,128915	0,000020	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,128914	-0,000001	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128695	0,128699	0,000004	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,128710	0,000011	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129375	0,129393	0,000018	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129398	0,000005	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129322	0,129331	0,000009	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129336	0,000005	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129264	0,129270	0,000006	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129275	0,000005	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129027	0,129036	0,000009	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129040	0,000004	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129475	0,129485	0,000010	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129488	0,000003	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,129078	0,129091	0,000013	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,129090	-0,000001	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava
0,128880	0,128889	0,000009	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava	0,128896	0,000007	$\leq 40 \mu\text{g}$	Zadovoljava

* Odvage filter papira drugog (m_2), trećeg (m_3) i sedmog dana (m_7) pri ambijentalnim uslovima vageone: relativna vlažnost vazduha oko 100 % i raspona temperature 19 – 21 °C.

Potvrda ispunjenosti kriterijuma: Za nasumično odabranih 10 filter papira iz istog pakovanja (Lot no.: 3383) ispunjen je uslov za gubitak mase od $\leq 40 \mu\text{g}$.